

Vadászujság. (IV. évf. 1944.)

4. sz. — *Diczendy P.*: A nyúl vadászat 1944 január hó 31-ig való meghosszabbításának káros kihatása. — *Péchy-Horváth R.*: Emberevő halak. — *Dummel N.*: Libavadászat és a patronhiány. — *Szentlőrinci*: Mesterkedéseim a szarvashívoval. — *Gy. Takách Gy.*: Egy jószándékú gondolat a vadászat érdekében. — *Berényi V.*: Egerjárásos évek és a ragadozók. — *Stankowsky J.*: Hozzászólás „A serétes puska hibái” című cikkhez. — *Aigner Ö.*: A vizsla és annak haszna.

5. sz. — *Szent-Ivány G. dr.*: Anni az eddigi vadászati törvényekből kimaradt. — *Incze L.*: A rókahívás. — *Steinwalter K.*: A vadászpuska.

6. sz. — *Szentlőrinci*: Mentsük meg szarvasállományunkat! — *K. Benkő P.*: Válasz Stankowsky József kir. törvénytörvénykezési fegyverszakértő „Hozzászólására.” — *Sz. Burgyán A.*: Hajtóvadászat farkasra. — *Berényi V.*: Európa ragadozómadarai. — *Csáky S.*: A szarkaveszedelem, a járomszarvas, meg a rossz történet. — *Aigner Ö.*: A vizsla és annak haszna. (2. bef. közl.)

KÜLFÖLDI LAPSZEMLE.

SCHWEIZERISCHE ZEITSCHRIFT FÜR FORSTWESEN. 1944. 2. sz.

Hess: A svájci erdőgazdaság új szempontjai. (Neuere Gesichtspunkte der schweizerischen Forstpolitik.) 33—42. old.

Négy esztendő óta a svájci erdőkből is a rendes évi termelés kétszeresét vágják ki, természetesen tehát, hogy ennek a következményei komolyan foglalkoztatják a szakköröket.

A feláldozott fatöke pótlása céljából a szerző szerint elsősorban belterjesebb gazdálkodásra van szükség, ennek a *szakképzett személyzet további növelése az előfeltétele*. (Pedig Svájcban jelenleg is átlagosan minden 1.500 k. hold erdőre jut egy erdőmérnök!)

Az erdőterületnek a másféle művelésre alkalmatlan talajok befásítása útján történő növelése máris folyamatban van, de a meglévő állományok gondosabb kezelése, a véderdők szigorúbb ellenőrzése, figyelmesebb és takarékosabb használatok, a legelők elkülönítése, fokozottabb feltárás, végül erősebb mértékű vadpatakszabályozás kétségtelenül jelentékenyen növelhetik az erdők teljesítőképességét.

A szerző a többi európai állam adatai és hazája valóságos faszükséglete alapján kívánatosnak tartja, hogy *Svájcnak az erdősültsége legalább 25%-ra emeltessék.*

Bührer: A folyónövedékről. (Vom laufenden Zuwachs.) 42—49. old.

Egyik erdőbirtokossági társulat üzemtervének a felülvizsgálása során kapott adatokkal bizonyítja, mennyire ingadozik a folyónövedék, és milyen nehéz ennek az okát megállapítani.

Eghajlati körülményekkel és mérési hibákkal nem lehet a feltűnő nagy különbségeket magyarázni, és ezért további — részben új területeket felölelő — vizsgálatokra van szükség (pl. a korona vetülete és a törzsátmérő közötti összefüggés felderítésére).

DER DEUTSCHE FORSTWIRT. 1944. 1/2 — 15/16. sz.

Wappes: Alap- és irányelvek a símafenyő tenyésztéséhez. (Grundsätze und Richtlinien für den Anbau der Weymouthskiefer.) 1—2. old.

A Német Erdészeti Egyesület Bonnban tartott közgyűlésén (1943.) egy különbizottságot küldött ki a kérdés tanulmányozására; ennek a munkálati alapján teszi meg a szerző javaslatát a símafenyő fokozott

felkarolására. Ez a fajaf t. i. megfelelő termőhelyen tömeggyarapodásban túlszárnyalja az erdeifenyőt, elegyes állományokban a fenyőfélék között — árnyalattűrő képességénél fogva — szinte a bükk szerepét játsza, tűhullásnak nem esik áldozatul, a hónyomás nem tesz kárt benne, könnyen újul fel természetes úton, (tehát az árnyat kívánó fenyők oltalmául szolgálhat!), fája egyenletes szövetű, nem vetemedik, nagy a gesztje, nem lesz tőkorhadt, és ezért sokhelyt máris jóval többet fizetnek érte, mint az erdeifenyőért.

Elegyetlenül nem szabad tenyészteni, és a cseteteneveléshez feltétlenül megbízható magot kell használni. A meglévő elegyetlen állományokat erős gyéritésekkel és árnyattűrő lomfajok közbeegyítésével megfelelően át kell alakítani.

Schwerdtfeger: Erdővédelem, ill. erdészeti kórtan, mint erdészettudományi tantárgy: (Forstschutz bezw. Forstpathologie als forstwissenschaftliche Disziplin.) 9—11. és 17—19. old.

Az erdővédelem szónak erősen műszaki íze van, holott az erdő legveszedelmesebb ellenségeit, a gomba- és rovarkárosítókat elsősorban gazdasági rendszabályokkal, az erdő ellenállóképességének a fokozásával, tehát inkább a kór megelőzésével kell leküzdeni.

A szerző nézete szerint az összes számbajöhető veszedelmek és elhárításukat magába foglaló tudománynak célszerűbben „erdészeti kórtan” a helyes megjelölése; ennek alapján állította össze nemrégien megjelent könyvét is, amelynek a részletes ismertetésére a közeljövőben visszatérünk.

Weck: Adatok a gyérités és ápolóvágás megengedhető mértékének a kérdéséhez. (Beitrag zur Frage der zulässigen Stärke von Durchforstung und Pflegehieb.) 19—22. old.

Németországban a termelés fokozása céljából Göring birodalmi erdőmester erőteljesebb gyéritéseket és ritkításokat rendelt el. A szerző az eberswaldei állami erdőhivatal 2 pagonyából vett adatokkal bizonyítja, hogy az ilyen használatok általános mértékét jóval meghaladó belevágás sem veszélyezteti az állományok növedékét, sőt javítja a lábon maradó fakészlet minőségét, és a felújulást sem veszélyezteti. Elegyetlen erdeifenyvesekben a fatermési táblák adatait 55 év alatt 42—69%-kal túlszárnyaló előhasználatokat vettek igénybe (a legerősebb belevágás 20 éve alatt 214—228%-kal több fa került ki a fatermési táblák szerinti mértéknél), bükkal elegyes erdeifenyvesben pedig 75—85%-kal haladta meg az előhasználat az általánosan szokásost, a hatás mindkét esetben erdőművelési szempontból is kedvező volt.

Bavendamm: Középnémetország erdei fainak jelentősebb gombabetegségei. (Bemerkenswerte Pilzkrankheiten der Waldbäume Mitteldeutschlands.) 26—28. old.

A szerző 1943. évi megfigyeléseinek az eredményei.

Schelling: A kanadainyár gróf Preysing uradalmában. (Die kanadische Pappel im Gräflich von Preysingschen Forstrevier Moor.) 33—34. és 49—51. old.

Az 1900-as évek elején történt telepítés körülményeinek a rövid ismertetése, a termőhely és az állományviszonyok változása után a szerző behatóan ismerteti a csetetenevelés módját (dugványról és magról), az erdősisítés irányelveit (viszonylagosan, sűrűn — 3×3 m-es — hálózat, de a gyors koronafejlődésre való tekintettel, korai és gyakori gyérités!), azután az állomány tömeggyarapodását, a fatermés értékesítési módjait és végül a kanadainyár ellenségeit és erdőn kívüli megtelepítésének a lehetőségeit tárgyalja.

Karigl: A magánerdőgazdaság vezetőjének jelenlegi feladatai. (Gegenwärtige Aufgaben des Privatforstwirtschaftsführers.) 35—37. old.

A háborús körülmények Németországban is kemény próbára teszik a magánerdőgazdaságokat. Az irányított termelés az irodai munkákat is megszorította, a rendkívüli használatok pedig a tartamosság fenntartása szempontjából okoznak komoly gondot az erdőgazdáknak. Munkaerőben is egyre nagyobb a hiány, a felelős vezetőknek tehát éjt napot egyvé kell tennie, hogy üzemének a teljesítőképesége ne csökkenjék.

Stöck: Az erdeifenyő felújítása a ritkításos gazdaságban. (Die Verjüngung der Kiefer im Lichtwuchsbetrieb.) 43—45. old.

A tarvágásról — kormányrendelet alapján — ritkításos üzemre történő áttérés élettani és gazdasági szempontból egyaránt csak akkor járhat sikerrel, ha hosszabb időt vehet igénybe; a háborús viszonyokra való tekintettel tehát az erdeifenyőt az átmeneti időben félig vagy teljesen mesterséges úton kell felújítani.

Gr. Recke: A madárvédelemről. (Etwas vom Vogelschutz.) 45—46. o.

A szerző a vezetése alatt álló 25.000 ha-nyi erdőgazdaságban egyre több mesterséges fészekodut rak ki, és ennek a javára írja, hogy az utolsó 3 évben a rovarkárosítás a legcsekélyebb mértékre csökkent.

Gr. Westphalen: Az erdő és a jövedelmiadó. (Der Wald in der Einkommensteuer.) 57—58. old.

A hatóság részéről elrendelt túlhasználatokból származó bevétel nem jövedelem, hanem az erdőtöke apasztása, ezért a jövedelemadó alól mentesítendő lenne.

INTERNATIONALER HOLZMARKT. 1944. 1/2—7/8. sz.

Wechel: A Douglas- és sitkafenyő, meg a japán-vörösfenyő tartóssága. (Über die Dauerhaftigkeit des Holzes der Douglasanne, der Sitkafichte und der japanischen Lärche.) 1/2. sz. 23. old.

A szerző 1 cm² keresztmetszetű, 20 cm hosszú pálcákat ázott el a földbe, és természetes korhadásuk alapján állapította meg, hogy a 3 fafaj közül a Douglasfenyő a legellentállóbb, mert 3 év múltán is csak 2·3%-a korhadt el a kísérleti rúdoknak, a japán-vörösfenyőből ellenben 30·9% és a sitkafenyőből 63·3%.

Geiger: Deszkákból és pallókból készült értékes faépítmények összekötői. (Die Holzverbinder des hochwertigen Holzbaues aus Brettern und Bohlen.) 1/2. sz. 29—38. és 3. sz. 40—43. old.

A lapunk múlt évi XII. füzetében (582. old.) ismertetett tanulmány folytatása.

Uterharc: Mesterséges faszárítás. (Künstliche Holz Trocknung.) 3. sz. 33—36. old.

A több folytatásra tagolt tanulmány első részében a szerző összehasonlítja a természetes és mesterséges száradás folyamatát, ismerteti a fa víztartalmát, aszását és a héjazásnak a száradást késleltető hatását.

Rüb: A generátorfa felkészítése. (Die Aufbereitung von Generatorholz.) 3. sz. 36—40. old.

A fűrészeléssel és hasítással történő megmunkálást írja le, az ezekhez alkalmazott legújabb gépek fényképen való bemutatásával.

Mörath: A bükkfa álgesztje. (Der Rotkern des Buchenholzes.) 4/5. sz. 17—19. old.

A legújabb vizsgálatok tisztázták, hogy a frissen döntött bükk álgesztje sokkal kevesebb vizet tartalmaz (53%), mint a szijács (90%), tehát fűtőhatás szempontjából az álgesztes fa értékesebb.

Az egészséges, egyformán színeződött — tehát a gombakárosítás okozta barnulástól jól megkülönböztethető — álgeszt könnyen szárad, jól telíthető és ragasztható, ezért teljesen megokolatlan az ilyen fával szemben minőségi kifogást emelni.

A kérdés tisztázására egyébként a Nemzetközi Erdészeti Központ (C. I. S.) különbizottsága hazánkban — a bustyaházai m. kir. erdőigazgatóság kerületében, ill. a Furnír- és Lemezművek Rt. újpesti telepén — további beható vizsgálatokat folytatott.

Levon: A tudományos műszaki kutatás Finnországban. (Die technisch-wissenschaftliche Forschung in Finnland.) 4/5. sz. 27—29. old.

A Helsinkiben székelő állami műszaki kutató-intézet korszerű fatechnikai laboratoriumainak a berendezését írja le és mutatja be képekben is.

Rüb: Új marógépek. (Neuzeitliche Zinkenfräsmaschinen.) 4/5. sz. 29—34. old.

A közölt fényképek a gépipar egyik különleges ágazatának a jelentős fejlődését igazolják.

A folyóirat 6. füzeté az Európai Bizottságnak (*Europäische Holzkommission*) az 1943. év november hó 29-től december hó 3-áig terjedő időben tartott bukaresti üléséről számol be, és az ott elhangzott előadások szövegét közli.

A Bizottságnak jelenleg a németbirodalmi *Storck* miniszteri igazgató az elnöke és máris 6 munkacsoportja van (1. faellátás és fagazdasági mérleg, 2. árkialakítás és a váмок egyszerűsítése, 3. fagazdasági iparosítás, 4. a faforgalom egyszerűsítése, 5. a fagazdaság technikája, 6. a fa szállítása); ezek a nekik kiutalt kérdéseket behatóan megvitatják, és jelentésüket a Bizottság elé terjesztik.

Storck elnöknek a Bizottság feladatkörét és eddigi munkáját ismertető megnyitó beszédje után *Dumitrescu* a román erdő- és fagazdaság jellemző adatait közölte, *Junghans* az összehasonlítható fagazdasági mérlegek alapfeltételeiről tartott előadást, *Saari* Finnország erdőgazdaságát tárgyalta a mérlegkészítés szempontjából, *Ernst* Németország, *Hausen* és *Tonboe* Dánia, *Helmann* Horvátország, *Kosljar* Szlovákia, *Hartay* pedig Magyarország faellátását ismertette. Befejezésül *Kollmann* professzor adott számot az 5. munkacsoport eddigi működéséről.

A 7/8. füzet a Bécsben ez évi január hó 20-án és 21-én megtartott „Deutsche Holztagung“ alkalmával elhangzott előadásokat ismereti rövid kivonatban; ezek között szerepel *dr. Luncz Géza* m. kir. főerdőtanácsos beszámolója is a magyar erdészetnek a fatermelés növelésére irányuló törekvéseiről.

LES A DREVO. 1943. 35/36—52. sz.

Dérer: Néhány megjegyzés Križka tanár „Fatermelés“ című munkájához. (Někol'ko poznámok k publikácii prof. Ing. S. Križku „Drevná tvorba“.) 46/47. sz. 3—4. old., 48/49. sz. 2—3. old., 50/51. sz. 1—3. old. és 52. sz. 5—6. old.

Szokatlanul éles bírálat, amely nemcsak számos tárgyi kifogást tesz, hanem a könyv írójának — a szerző szerint — túltengő önértéket is megroja.

HRVATSKI ŠUMARSKI LIST. 1943. 6—8. sz.

Fukarek: Az Acer Heldreichii. (Planinski javor.) 165—170. old.

Fényképen is bemutatja a délbalkáni magashegység érdekes juharát. A felsorolt neves botanikusok névsorából azonban hiányzik *Fekete Lajos*, pedig növénytanának II. kötetében (743. old.) ő is leírja ezt a fafajt.

Flögl: Az útmenti fásítások. (O nasadima uz ceste.) 189—204. old.

Szélesebb alapon tárgyalja *Horvat*-nak az 1943. évi IV. füzetben „Fasorok tervezése“ címen közölt javaslatát. Nem szorítkozik csak a fasorokra, hanem a legapróbb fütől kezdve a bokrokon keresztül a fákig minden növényt sorra veszt, amelynek a tenyésztésével az úttestet megerősíthetjük és szépíthetjük, egyben hangsúlyozza, hogy az utak mentén ültetett gyümölcsfákkal jelentékeny jövedelmet is biztosíthatunk.

Pécina: A bükkerdők fatömegének minőségi becslése a törzs külszíne alapján. (Ocjena bukovine po vanjskim znakovima.) 224—226. old.

Az egyenes növéssű vágásérett bükkfáról lefejtett kéreg a rostok tükröképét mutatja. Ha ezek párhuzamosan futó vonalak, akkor a törzs jól hasad, de vastag, vöröses gesztje van; ha pedig csak pontocskák láthatók s csupán itt-ott egy vonal, akkor a törzs kevésbé hasítható, de gesztje vékony és alig színezett. A kiváló bükk-rönkökből lefejtéssel készült lemezt a repülőgépekhez is jól tudják használni.

Soklić: A drávamenti homoktalajok növényvilága. (Biljni svijet podravskih pjesaka.) 205—223. és 245—257. old.

A Kaproncától Verőcégig húzódó, részben futóhomok-jellegű talajok növényzete úgyszólván azonos az *Aszód*, *Boros*, *Hargitai*, *Jávorka* és *Soó* ismertette pannóniai és nagymagyaralföldi homokvilágéval. A magyar erdészeti szakemberek közül különösen kiemeli *Kiss Ferenc dr.* és *Magyar Pál dr.* érdemeit, mint akik behatóan foglalkoznak homokfásítással, mégpedig az ősnövényzet útmutatása szerint.

Anić: A horvát és délsvájci szelidgesztenyeerdők növényzociológiai szempontból. (Hrvatske i Sužnošvicarske šume pitomog kestena sa biljnoscioložkog gledišta.) 257—260. old.

Dr. Horvat Ivo horvát egyetemi tanár a horvátországi szelidgesztenye-erdőket kiveszi a közép-európai *Quercetum*-övezetből és külön horvát *Querceto-Castanetum*-körzetet állapít meg. A magyar szelidgesztenye is joggal sorolható ide, mert a Dunántúl egyes vidékein, sőt fel egész a Duna balpartján fekvő Nagymarosig határozottan megállapítható a horvátországi szelidgesztenyékkel való területi összefüggés.

Anić: *Vukotinović Ljudevit*, horvát botanikus halálának 50. évfordulójára. (O 50 godišnjici smrti hrvatskog učenjaka Ljudevita Vukotinović-a.) 273—275. old.

Hálával emlékszik meg a híres horvát tudósra, aki tulajdonképpen a magyar *Farkas* családból származott s középiskoláit is Szabadkán, a jogot pedig Zágrábban és Pozsonyban végezte. Nevét a nagy illyr-mozgalom idejében változtatta horvát hangzásúra. A tölgy tanulmányozásával behatóan foglalkozott.

Abramović: A horvátországi erdők fafajainak a kérdése. (Pitanje rasa šumskog drveća u Hrvatskoj.) 275—277. old.

Horvátországnak olyan szélsőségek az éghajlati és talajtani adottságai, hogy alapos tanulmányt igényel a kérdés, hol, milyen fafajt lehet tenyészteni s milyen elegyarányban.

Abramović: A fatermelés fokozása az erdőn kívül tenyésztendő fafajokkal. (Povécanje proizvodnje drveta uzgojom stabala izvan šumskih površina.) 277—280. old.

Noha Horvátország a Földközi-tengermelléki országok között a leggazdagabb erdőkben, mégis egyes vidékei fahiányban szenvednek, főleg a Karszt. A Karszterdősítés már 70 éve folyik, le nem tagadható eredménnyel.* Terjedelmes legelőin és fátlan mezőgazdasági vidékein azonban fasorokat és -csoportokat kell telepíteni; a szélkárosítások, főleg a veszedelmes bóra ellen elsősorban fásítás a legjobb védelem.

Sarnavka: Az erdei mellékhasználatokról és azok értékesítéséről. (O šumskim paužitcima i o njihovom izkorišćavanju.) 281—296. old.

Főleg a nemzetgazdasági szempontokat hangsúlyozza.

Anić: A növényiszövetkezettan és jelentősége a horvát erdészetben. (Sociologia bilja i njena važnost za hrvatsko šumarstvo.) 297—309. oldal.

Sok nagynevű növénytan-tudósra hivatkozással tárgyalja a fás növények leggyakoribb társulásait s ezek fontosságát erdészeti, főleg erdőtenyésztési szempontból.

KÜLÖNFÉLÉK

HALÁLOZASOK.

Beniczky Aladár egercsehi nagybirtokos, egyesületünknek több évtizeden át volt hűséges tagja, február havában elhunyt.

Kisrákói és bisztricskai Lehoczky György ny. m. kir. közoktatásügyi tanácsos f. hó 6-án életének 74. évében Budapesten elhunyt.

Nyugodjanak békében!

SZEMELYI HIREK.

A *Kormányzó Úr* Ő Főméltósága a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére megengedte, hogy a M. Kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem *gróf Somssich László* m. kir. titkos tanácsost, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület elnökét a mezőgazdaság fejlesztése körül szerzett kiváló érdemei elismeréséül a mezőgazdasági tudományok tiszteletbeli doktorává avassa és részére a tiszteletbeli doktori oklevelet kiszolgáltassa.

A Műegyetem rendkívül ünnepélyes keretben február hó 24-én tartotta meg a doktoravató közgyűlését, s azon az Országos Erdészeti Egyesületet *Bíró Zoltán* ny. miniszteri tanácsos, felsőházi tag, az egyesület ügyvezetője képviselte.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *vitéz Kristófy Gyula* m. kir. erdőtanácsost áthelyezte Ungvárról Budapestre és szolgálatátételre a földművelésügyi minisztériumba osztotta be.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Thurner Béla* m. kir. erdőmérnököt áthelyezte Munkácsról a m. kir. erdőfelügyelőséghez Miskolcra.

* Ebben a magyar erdészetnek is elvitathatatlan érdeme van!